

HAKİMİYETİ MİLLİYE GAZETESİ'NİN BAŞYAZILARINDA KOMÜNİSTLİK

31 Ocak 2021

Yıldırım Koç

Hakimiyeti Milliyet Gazetesi Ankara'da 10 Ocak 1920 tarihinden itibaren Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin yayın organı olarak Mustafa Kemal Paşa'nın kontrolü altında yayımlanıyordu. Gazetede imzasız başyazıların çoğunu Mustafa Kemal Paşa yazmıştı. Diğer başyazılar da onun denetiminden geçerek basılmıştı. Anadolu'da sürmekte olan mücadelenin ideolojik çizgisi bu yazılarda son derece açık bir biçimde dile getiriliyordu.

20 Temmuz 1920 günü yayımlanan "En Büyük Düşman" başlıklı başyazıda emperyalizm ve kapitalizmin en büyük düşman olduğu belirtilmektedir:

"En büyük düşman, düşmanların düşmanı ne falan ne de filan millettir; bilakis bu, (...) bütün dünyaya hâkim olan 'kapitalizm' afeti ve onun çocuğu olan 'emperyalizm'dir. (...) Bugünlerde başımıza musallat edilen Yunan, bütün düşman âlemin parçasından başka bir şey değildir. Daha doğrusu, kapitalizm saltanatının mazlum milletlere karşı gönderebileceği son kuvvet, son ordudur! (...) Sermaye, bugüne kadar dünyada yapılmış olan bütün fenalıkların yegâne etkeni, yegâne mesulü idi; bugün de odur; eğer bütün dünyayı süratle istila eden kapitalizm aleyhtarlığı olmasaydı, bu zulüm yarın da devam edecekti. Çok şükür, zulüm devrinin son günlerindeyiz. Kapitalizm sade falan ve filan milletin düşmanı değildir. Bilakis bütün dünyanın, bütün milletlerin müşterek düşmanıdır." (Kurtuluş Savaşı'nın İdeolojisi, Hâkimiyeti Milliyet Yazıları, Genişletilmiş 2. Basım, Kaynak Yay., İstanbul, 2004, s.79)

Hakimiyeti Milliyet'in 9 Ekim 1920 günlü sayısında yayımlanan "Cereyanlar" başlıklı başyazısında ise "Türk ve Anadolu toplumsal bünyesinin istediği hakiki ve verimli bir komünizmin savunuculuğu" nun yapıldığı açıkça belirtilmektedir:

"Her şeyden evvel ve her türlü yanlış anlamaya mani olmak için şunu haber verelim ki, Hâkimiyeti Milliyet bu cereyanlar arasında en ileri gideninin önünde bulunmayı, yahut daha açık bir ifade ile dünyanın sade manzarasını değil, hatta temellerini de değiştirmeye doğru giden komünizm hareketinde icap ederse azami programın dahi savunucusu olmayı bugün değil, çoktan beri mesleğine kaydetmiş bulunuyor. Hâkimiyeti Milliyet Tanzimatçı ruhlu taklit bir komünizmin değil, Türk ve Anadolu toplumsal bünyesinin istediği hakiki ve verimli bir komünizmin savunuculuğunu yapmayı, Türkiye'yi hakiki bir selamete çıkarmak işinin esası ve temeli sayar." (Kurtuluş Savaşı'nın İdeolojisi, Hâkimiyeti Milliyet Yazıları, s.92)

"Komünizm hareketi gibi bir inkılap, yahut genel manasıyla şu Anadolu halkına dahili ve harici, az olsun sükûn ve rahat verecek herhangi bir değişim, Hâkimiyeti Milliyet'in aziz ve kutsi tanıdığı bir hadisedir. Hâkimiyeti Milliyet ister ki, millet işlerinde kendi kendine ve yalnız kendi hâkimiyeti altında, yalnız kendi hayrı, kendi selameti ve bağımsızlığı için hâkim olsun. Mademki bu gayeyi temin edecek vasıtaların en iyisi komünizm olduğu muhakkaktır, Hâkimiyeti Milliyet tabii ki onun en hararetli savunucusudur. Ancak tıp doktorlarının olduğu kadar, toplumbilim doktorlarının da kabul ettikleri bir hakikat vardır ki, her ilaç her bünyede aynı tesiri yapamaz veyahut her ilaç her bünyede aynı tarzda ve aynı miktarda verilmek suretiyle kullanılamaz. Dolayısıyla Anadolu'nun toplumsal bünyesinde bu kuvvetli ilacı kullanmak isteyenler, evvela ciddi tetkikler ve tecrübeler yapmak mecburiyetinde bulunulduğunu inkâr ederlerse, ilim ve fennin hakikatleri aleyhinde yürümüş sayılırlar." (Kurtuluş Savaşı'nın İdeolojisi, Hâkimiyeti Milliyet Yazıları, s. 94-95)

Hakimiyeti Milliyet'in 12 Ekim 1920 tarihli sayısında yer alan "İki Komünizm" başlıklı başyazıda Türkiye'de devrimin kendine özgü bir yol izleyeceği belirtilmektedir:

"Karl Marx da aldanmıştı, eserlerinin birinde dünyanın en rahat memleketi diye vasıflandırdığı Anadolu hiç de rahat değildi. (...) Anadolu bugün komünizm gayeleri uğrunda büyük bir mücadele

yapıyor ve kati adımlarla bu yeni cihanın kapısına doğru süratle yürüyor. (...) Anadolu, Rusya'daki manasıyla haşin ve kanlı bir amele diktatörlüğüne muhtaç olmaksızın komünist olacak, gayet seri bir olgunlaşma ile kapitalist âlemden uzaklaşarak ve onunla muzafferane mücadele ederek, komünizm gayelerine kadar uzayıp giden yolların eşliğinden atlayacaktır. Bu ümide düşmek için elimizde hem alametler hem de bunun hikmetini izah edecek kıymetli sebepler var. (...) Anadolu'nun zengini de fakiri de bu memleketin asıl felaketi olan zalim kuvvetin, yani Avrupa'dan gelen kapitalizmin esiridir. (...) Bir memlekette kapitalizm zulmü dahilden değil de hariçten gelecek olursa, o memlekette zenginle fakirin aynı zulme karşı birleşmesi mümkündür. Bundan başka, hariçten gelen zulüm kuvveti bu memlekette herkesle beraber idareciler sınıfını da ezmeye, mahvetmeye karar vermiş olduğu için, en baştaki ahlaksızlar müstesna, idareciler sınıfı da seve seve, isteye isteye, hatta fedakârlıklarla öte tarafa gidiyor. Şu halde bundan bir şey anlaşılıyor ki, Anadolu'da, Rusya'daki tarzda haşin ve kanlı bir proletarya diktatörlüğü tesisine lüzum kalmaksızın komünizm gerçekleşecek ve belki de imha için sarf olunan kuvvetler canlandırmaya tahsis edileceği için, Anadolu komünizmi daha verimli, daha faydalı neticelere doğru gidecektir.”(Kurtuluş Savaşı'nın İdeolojisi, Hâkimiyeti Milliye Yazıları, s.97-99)

Hakimiyeti Milliye'nin 16 Ekim 1920 tarihli sayısında yer alan “Rus Bolşevizmi Türk Komünizmi” başlıklı başyazıda, Anadolu'daki mücadelenin Bolşevikliğe ilişkin tavrı açıkça dile getirilmektedir. Bu yazılar Anadolu'nun Sovyet Rusya'dan yardım almasından önce yazılmış ve yayımlanmıştır.

“Rusya'da kanlı bir inkılap, Bolşevizm namını taşıyan koskoca bir komünizm inkılabı oldu. Türkiye da aynı yola paralel olarak aynı istikamete doğru gidiyor. (...) Türkiye'da komünizm, milletin ruhundan gelen yakıcı, yıkıcı, kırıcı ve dökücü bir ihtilal ile gerçekleşecek değildir. (...) Türkiye'yi, komünizmin halk kitleleri için muhakkak surette hayırkâr olan geleceğine götürmek isteyenler, Bolşevizm derecesinde seri ve ateşli bir inkılap için ne Rusya'daki tarzda bir doğuş ve hazırlayış ne de onda böyle kuvvetli bir silah görmüyorlar. Aynı zamanda esasen yukarı tabakadan idare edilmek lazım gelen bu hareket, yüksekten gelen bir mutlakiyet idaresinin Rusya'da bulunduğu gibi şiddetli ve inatçı bir mukavemetine de tesadüf etmiyor. Dolayısıyla Rusya'da Bolşevizmin kullandığı inkılap usullerini burada tatbik etmek istemek kadar inkılapçılıktan haberdar olmayış tasavvur edilemez. Bolşevizm inkılabı bütün komünizm hareketleri için bir örnek, bir model değil, pek kıymetli, pek canlı, pek muazzam bir rehberdir. Bu rehberden istifade etmeyi, onun gösterdiği yollardan gitmeyi ne kadar candan arzu edersek, onun usullerini şekil itibarıyla aynen taklit etmekten de o derece sakınıyoruz. Her şeyde körü körüne taklitçilik fenadır; bilhassa inkılapçılıkta!”(Kurtuluş Savaşı'nın İdeolojisi, Hâkimiyeti Milliye Yazıları, s.100-102)